

28 лютого 2025 року

Прес-реліз

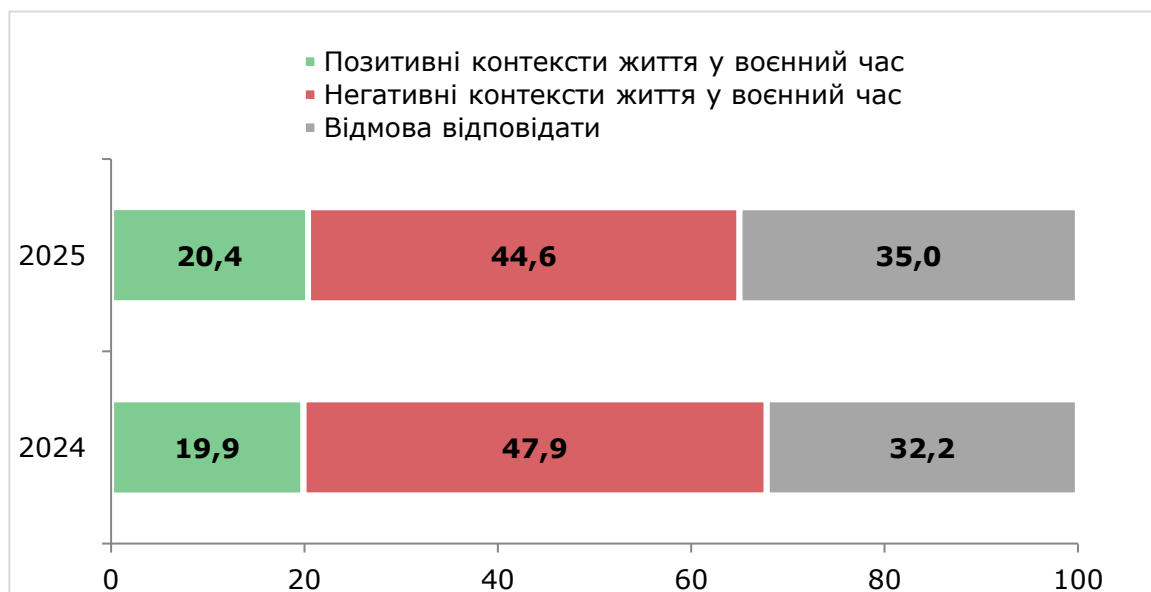
Три роки війни: біль від втрат не вщухає, але життя триває

Озираючись на три роки війни (за винятком перших днів суцільного болю і жаху) українці називають втрату близьких найважливішою подією цих років у їхньому житті. Про це свідчать результати січневої хвилі національного Омнібусу Info Sapiens, що проводилося методом CATI у період з 10 по 20 січня 2025 року серед 1 000 респондентів віком старше 16 років.

Життя у стані повномасштабної війни за три роки стало буденністю для мільйонів цивільних громадян та українських військових. Попри всі труднощі, українці продовжують жити – повертатися додому, народжувати дітей і радіти появі онуків, навчатися і працювати, підтримувати армію та один одного. Ми спитали респондентів про події, які стали для них особисто визначальними за ці три роки в рамках чергової хвилі національного репрезентативного Омнібусу.

Пригадуючи події, які сталися протягом трьох років повномасштабного вторгнення, українці очікувано згадують події, які несуть негативне емоційне навантаження (44,6%). Утім, спостерігається тренд до нормалізації стану: зокрема, частка позитивних контекстів не зменшується (і залишається на рівні 20%, тобто кожна п'ята відповідь), тоді як частка негативних контекстів має тренд до зниження за рахунок зростання частки респондентів, яким важко пригадати найбільш визначну подію.

Яка подія стала найважливішою для вас особисто за період повномасштабної війни?
% респондентів, 2024-2025 рр. Відкрите питання. Аналітичне групування альтернатив за емоційним навантаженням

Негативні контексти війни

Втрати накопичуються і не вщухають: згадки про те, що респонденти через війну *втратили близьких*, залишаються найбільш частотними; більше того, у 2025 році частка таких відповідей зросла. В 2024 році про втрати розказали 12,7% опитаних, то в 2025 році частка таких відповідей зросла до 14,7%. Найчастіше про втрату близьких повідомляли люди вікової групи 40-49 років (18,9%)

Важке переживання війни загалом залишається другою за частотою відповіддю серед негативних забарвлених, утім, частота таких відповідей за рік зменшилася: якщо в 2024 році до цієї відповіді схилилися 9,8% респондентів, то в 2025 році ми маємо лише 6,0% таких відповідей.

Загалом за більшістю подій з негативним контекстом спостерігається зменшення частоти відповідей. Винятком є уже згадані втрати близьких, а також розлучення і конфлікти в родині, які в 2025 році згадували частіше, ніж в 2024.

Динаміка відповідей за ключовими негативними подіями

% респондентів, 2024-2025 рр. Відкрите питання.

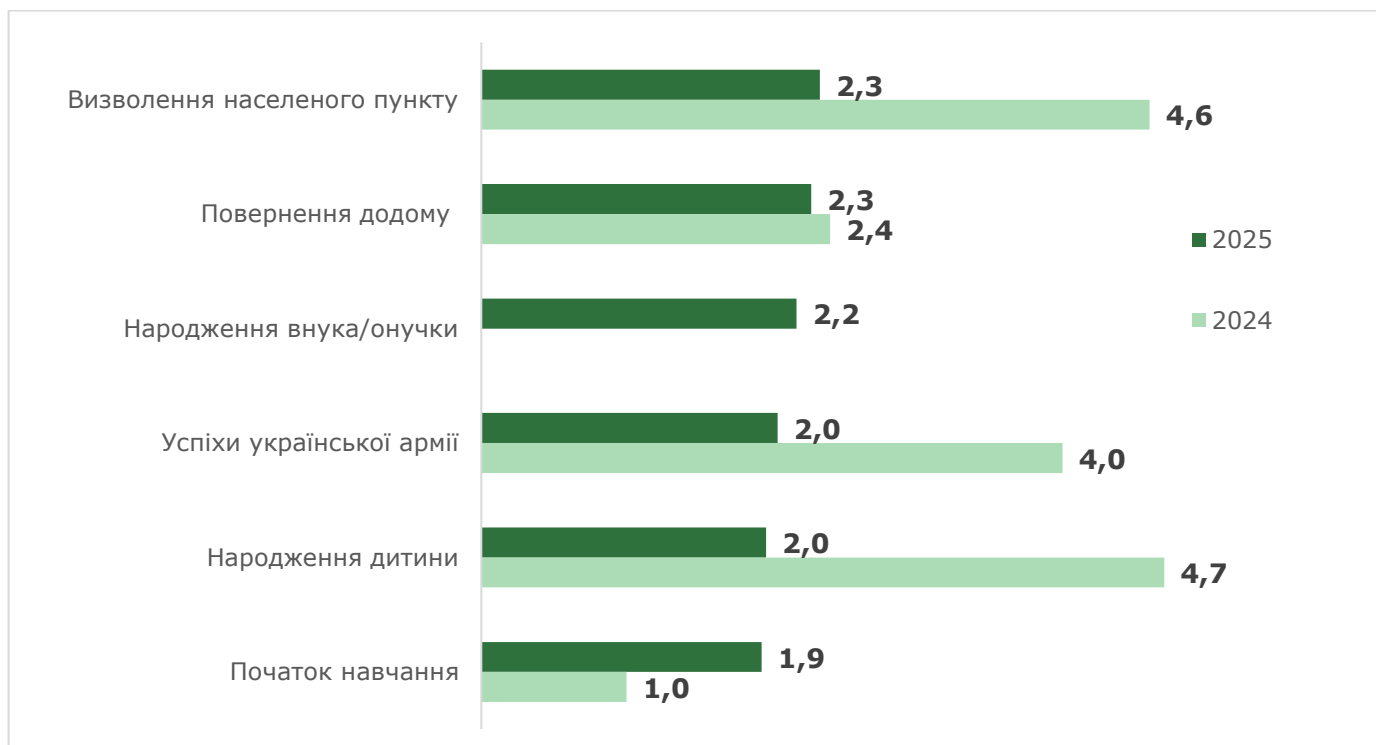

Позитивні контексти війни

Загалом частка респондентів, які згадували позитивно забарвлені контексти, за рік не змінилася і залишилася на рівні 20%. Утім, значно змінилися самі ключові події, які респонденти згадували як найбільш важливі. Так, в 2024 році респонденти найчастіше згадували такі позитивні події (кожну з них назвали більше 4% опитаних): народження дитини, визволення населеного пункту та успіхи української армії. На початку 2025 року захват від успіхів української армії в 2022-2023 роках забувся. Так, визволення населеного пункту згадали лише 2,3% (проти 4,6% у 2024 році), а успіхи української армії загалом – лише 2% (проти 4% у 2024 році). Також більше ніж удвічі знизилася частка респондентів, які повідомили про народження дитини, як найбільш важливу подію (з 4,7% у 2024 до 2% у 2025 році).

Визволення населеного пункту і повернення додому (з закордону або всередині України) стали найбільш згадуваними серед подій з позитивним контекстом. Також респонденти стали частіше згадувати інші позитивні події, які траплялися під час війти. Загалом частка інших позитивних подій становила 7%, що і дозволило засвідчити збереження частки позитивних відповідей порівняно до 2024 року.

Динаміка відповідей за ключовими позитивними подіями, % респондентів, 2024-2025 рр.

Категорії відповідей

Ми проаналізували відповіді респондентів не лише за розподілом на позитивно і негативно забарвлені контексти, але і за категоріями (дані наведено в таблиці в Додатку).

Цей аналіз дозволяє зробити висновок про те, що війна потроху втрачає свій переважний вплив на життя українців. Адже загалом відповіді в категорії «війна» (як позитивні, так і негативні; за винятком втрат, які винесені в окрему категорію) згадало лише 21,4% українців порівняно до 29,8% рік тому.

В категорії «втрат» ми з сумом спостерігаємо зростання втрат близьких і погіршення фізичного здоров'я членів родини. Утім, інші відповіді в цій категорії (такі як втрата роботи, особиста втрата психічного здоров'я, втрата майна та втрата доходу) згадуються рідше, ніж рік тому. Тож загалом частка відповідей категорії «втрати» залишається на рівні 2024 року (близько 20%).

Частка відповідей категорії «родина» трохи знизилася порівняно до 2024 року (з 8,7% до 7,8%) – головним чином за рахунок зменшення згадок про народження дітей і об'єднання сім'ї.

Частка відповідей категорії «статус» (сюди ми віднесли початок навчання, знаходження нової роботи та закінчення навчання), навпаки, трохи зросла. Такі відповіді пролунали від 2,3% респондентів, тоді як торік їх було 1,8%.

Інформація про дослідження

Омнібус - щомісячне національне репрезентативне опитування. Січнева хвиля 2025 року була проведена у період з 10 січня по 20 січня 2025 року.

Метод: опитування проводилося методом CATI (телефонні інтерв'ю з використанням комп'ютера, computer-assisted telephone interviews) на основі випадкової вибірки мобільних телефонних номерів.

Географія: Україна за винятком: АР Крим та м. Севастополь, Луганської області, а також окремих тимчасово окупованих територій Донецької, Херсонської, Запорізької, Миколаївської, Харківської областей, де немає зв'язку. Також, оскільки опитування проводилося по мобільним телефонним номерам, у вибірку не могли потрапити ті, у кого немає мобільного телефону (за оцінкою IS не менше 96% дорослого населення країни мають мобільні номери).

Вибірка дослідження: 1 000 інтерв'ю.

Структура вибірки відповідає структурі дорослого населення підконтрольних Україні територій за такими параметрами як стать, вік, розмір населеного пункту і регіон проживання до повномасштабного вторгнення відповідно до даних Державної служби статистики на 1.01.2022. Теоретична похибка вибірки не перевищує 3,1% з вірогідністю 0.95%.

Про Info Sapiens

Дослідницька агенція Info Sapiens входить в число провідних дослідницьких агенцій України і спеціалізується на проведенні досліджень громадської думки, поведінкових замірах та аналізі даних з вторинних джерел. Компанія працює з 2018 року і дотримується всіх дослідницьких стандартів ESOMAR.

Більше інформації - на сайті Info Sapiens та в її соціальних мережах.

Додаток. Зведені відповіді респондентів за 2024-2025 рр.

КАТЕГОРІЯ	ПОДІЇ	2024		2025	
		ЧАСТКА, %		ЧАСТКА, %	
ВТРАТИ	Втрата близької людини/ людей	12,7%	20,0%	14,7%	21,7%
	Втрата фізичного здоров'я (членів родини)	1,5%		2,5%	
	Втрата /зруйнування дому	2,1%		2,2%	
	Втрата фізичного здоров'я (особиста)	1,6%		1,3%	
	Втрата роботи	0,7%		0,3%	
	Втрата психічного здоров'я (особиста)	0,5%		0,2%	
	Втрата іншого майна крім дому	0,4%		0,1%	
	Втрата психічного здоров'я (членів родини)	0,1%		0,1%	
	Втрата доходу	0,4%		0,2%	
ВІЙНА	Важке переживання війни	9,8%	29,8%	7,4%	21,4%
	Мобілізація близької людини /людей	5,4%		4,1%	
	Російський терор: обстріли/ракетні атаки	3,6%		3,1%	
	Визволення населеного пункту	4,6%		2,3%	
	Окупація населеного пункту	1,7%		1,5%	
	Успіхи української армії	4,0%		2,0%	
	Власна мобілізація	0,3%		0,9%	
	Волонтерство для ЗСУ	0,4%		-	
МІГРАЦІЯ	Переїзд в межах України	2,9%	5,9%	3,2%	6,8%
	Повернення додому	1,5%		2,3%	
	Переїзд членів родини за кордон	1,5%		1,3%	
РОДИНА	Народження онука/онучки	-	8,7%	2,2%	7,8%
	Народження дитини	4,7%		2,0%	
	Розлучення	0,8%		1,1%	
	Конфлікт(-и) з близькою людиною (людьми)	0,3%		0,8%	
	Об'єднання сім'ї	1,9%		0,8%	
	Одруження	1,0%		1,1%	
СТАТУС	Початок навчання	1,0%	1,8%	1,9%	2,3%
	Знаходження нової роботи	0,5%		0,3%	
	Закінчення навчання	0,3%		0,2%	